
Wstęp

W grudniu 2010 roku Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej opublikował Raport pt. „Angielski – czyja szansa?”, w którym szczególną uwagę zwrócono na znacząco niższe wyniki egzaminu gimnazjalnego z języka angielskiego osiągnięte przez uczniów ze szkół wiejskich w stosunku do ich rówieśników w miastach. Badaniem były objęte lata 2009 i 2010, tj. pierwsze dwa lata przeprowadzania tego egzaminu. Ponadto w Raporcie wskazywano na bariery i problemy, jakie istnieją w zakresie nauki języka angielskiego w gimnazjach wiejskich, a także na możliwe rozwiązania systemowe, które mogłyby przyczynić się do wyrównywania szans edukacyjnych uczniów z terenów wiejskich w stosunku do ich rówieśników w miastach. Ponieważ dysproporcje między uczniami z terenów wiejskich i miejskich w zakresie wyników egzaminu gimnazjalnego w części matematyczno – przyrodniczej oraz humanistycznej są znacząco niższe lub nie występują wcale (np. na terenach wiejskich i miastach do 20 tys. mieszkańców), autorzy Raportu zwracali uwagę, iż w przypadku utrzymania się dysproporcji w efektach nauczania języka angielskiego w kolejnych latach, język ten od roku 2012 będzie stanowił istotną barierę dla znacznej części młodzieży z terenów wiejskich w dostępie do kolejnego etapu edukacji. Od 2012 roku wyniki w części podstawowej egzaminu gimnazjalnego z języka obcego będą bowiem brane pod uwagę przy kwalifikacji do szkół ponadgimnazjalnych.

Niniejsze opracowanie stanowi kontynuację i uzupełnienie Raportu „Angielski – czyja szansa?” o wyniki egzaminu gimnazjalnego z 2011 roku, opublikowane przez Centralną Komisję Egzaminacyjną.

Raport „Angielski – czyja szansa” o znacząco niższych wynikach egzaminu gimnazjalnego z języka angielskiego uczniów ze szkół wiejskich w latach 2009-2010 i problemach w nauczaniu języka angielskiego na terenach wiejskich.

Niniejsze opracowanie uzupełnieniem Raportu o wyniki egzaminu gimnazjalnego z 2011 r.

Bariera rośnie

W 2011 roku jeszcze większe dysproporcje w wynikach egzaminu gimnazjalnego z języka angielskiego pomiędzy szkołami wiejskimi i miejskimi

Analiza wyników egzaminu gimnazjalnego z języka angielskiego, zamieszczonych w sprawozdaniu Centralnej Komisji Egzaminacyjnej z 2011 roku potwierdza niestety zasygnalizowane w Raporcie pogłębienie się dysproporcji pomiędzy uczniami ze szkół wiejskich i miejskich. Co istotne (Tabela nr 2), zróżnicowanie to występuje w każdym ocenianym obszarze egzaminu z języka angielskiego (reagowanie językowe, odbiór tekstu czytanego, odbiór tekstu słuchanego).

Szczególne zaniepokojenie budzi różnica między wynikami uczniów ze szkół wiejskich, a miast powyżej 100 tys. mieszkańców. O ile jeszcze w 2009 roku różnica ta wynosiła 6 punktów, to trzy lata później, w 2011 roku, różnica wzrosła do prawie 7 punktów.

Należy podkreślić, że tak znaczące zróżnicowanie (niekorzystne dla terenów wiejskich) występuje wyłącznie w przypadku wyników egzaminu z języka angielskiego.

Pełne zestawienie dysproporcji w wynikach egzaminu z języka angielskiego pomiędzy wsią i miastem przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 1. Wyniki egzaminu gimnazjalnego z języka angielskiego w latach 2009-2011.

Rok szkolny	Średnie wyniki uzyskane w szkołach				różnica pomiędzy szkołami wiejskimi i miejskimi:		
	wiejskie	miasta do 20 tys. miesz.	miasta od 20 do 100 tys. miesz.	miasta pow. 100 tys. miesz.	do 20 tys. miesz.	od 20 do 100 tys. miesz.	pow. 100 tys. miesz.
2008/2009	27,89	29,74	32,02	33,9	1,85	4,13	6,01
2009/2010	26,87	28,91	31,5	33,38	2,04	4,63	6,51
2010/2011	25,11	27,26	29,89	32,01	2,15	4,78	6,90

Źródło: Dane CKE

Tabela nr 2. Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego z języka angielskiego w latach 2009-2011 w poszczególnych obszarach umiejętności językowych.

Województwo	Ogółem			Odbiór tekstu słuchanego			Odbiór tekstu czytanego			Reagowanie językowe		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011	2009	2010	2011	2009	2010	2011
Tereny wiejskie	27,89	26,87	25,11	6,02	6,29	5,20	10,68	9,89	9,20	11,18	10,69	10,71
Miasta do 20 tys. miesz.	29,74	28,91	27,26	6,36	6,71	5,61	11,58	10,68	10,16	11,81	11,51	11,49
Miasta 20 - 100 tys. miesz.	32,02	31,50	29,89	6,76	7,28	6,09	12,65	11,72	11,28	12,61	12,51	12,52
Miasta pow. 100 tys. miesz.	33,90	33,38	32,01	7,10	7,65	6,54	13,50	12,50	12,20	13,50	13,23	13,27

Źródło: Dane CKE

Z roku na rok wzrasta liczba uczniów przystępujących do egzaminu gimnazjalnego z języka angielskiego.

Od trzech lat w każdym kolejnym roku wyniki egzaminu z języka angielskiego coraz gorsze.

Z danych Centralnej Komisji Egzaminacyjnej wynika, że z roku na rok wzrasta liczba uczniów przystępujących do egzaminu z języka angielskiego. Dotyczy to w równym stopniu terenów wiejskich, jak i miejskich. Analiza danych (Tabela nr 3) pozwala mówić o stałej tendencji. Wzrost liczby uczniów zdających egzamin z języka angielskiego jest zgodny z założeniami nowej podstawy programowej MEN, w której język angielski ma być jednym z dwóch języków obowiązkowych w gimnazjum. Jednak wzrosła liczba uczniów, zdających język angielski w każdym kolejnym roku, towarzyszą słabsze wyniki nauczania. Z roku na rok obniża się średni wynik egzaminu gimnazjalnego uzyskiwany przez uczniów, i dotyczy to wszystkich publikowanych obszarów badań. Dlatego z jednej strony należy wyrazić zadowolenie, że poprawia się dostępność języka angielskiego w szkołach wiejskich, z drugiej jednak strony obawy budzą pogarszające się wyniki uczniów i pogłębianie dysproporcji pomiędzy wsią i miastem.

Tabela nr 3. Struktura zdających egzamin gimnazjalny z języków obcych z uwzględnieniem wielkości miejscowości, w której znajduje się szkoła.

język:	% uczniów zdających część językową											
	Wieś			Miasto do 20 tys. mieszk.			Miasto od 20 do 100 tys. mieszk.			Miasto pow. 100 tys. mieszk.		
	2008/09	2009/10	2010/11	2008/09	2009/10	2010/11	2008/09	2009/10	2010/11	2008/09	2009/10	2010/11
angielski	77,48	77,78	80,68	69,56	70,35	74,34	74,33	75,24	79,76	85,16	84,62	88,62
niemiecki	20,39	18,51	17,84	28,86	25,86	24,52	23,71	20,65	19,27	12,92	11,07	9,53
rosyjski	1,94	1,58	1,43	1,37	1,08	0,94	1,06	0,83	0,67	0,57	0,5	0,35
francuski	0,18	0,08	0,05	0,44	0,27	0,20	0,9	0,54	0,26	1,35	1,36	1,21

Źródło: Dane CKE

Pozostałe wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku szkolnym 2010/2011

Opublikowane przez Centralną Komisję Egzaminacyjną wyniki egzaminu gimnazjalnego na zakończenie roku szkolnego 2010/11 potwierdzają pozostałe, zaobserwowane i wskazane w Raporcie „Angielski – czyja szansa” wnioski i analizy.

Po raz kolejny zarówno w przypadku części humanistycznej (Tabela nr 4), jak i matematyczno – przyrodniczej (Tabela nr 5) egzaminu gimnazjalnego, nie ma żadnej istotnej różnicy pomiędzy średnimi wynikami uczniów uczęszczających do gimnazjów wiejskich, a uczniami uczęszczającymi do gimnazjów w miastach do 20 tys. mieszkańców. Równie niewielkie różnice można zaobserwować pomiędzy gimnazjami wiejskimi, a gimnazjami zlokalizowanymi w miastach do 100 tys. mieszkańców. Różnica na poziomie średnio 2,3 pkt. pojawia się dopiero pomiędzy gimnazjami wiejskimi, a gimnazjami w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców.

Zestawienia za ostatnie 6 lat prezentują poniższe tabele.

Egzamin gimnazjalny w części humanistycznej i matematyczno – przyrodniczej w 2011 r. bez istotnych dysproporcji

Tabela nr 4. Wyniki części humanistycznej egzaminu gimnazjalnego w latach 2006-2011.

Rok szkolny	Średnie wyniki uzyskane w szkołach				różnica pomiędzy szkołami wiejskimi i miejskimi:		
	wiejskie	miasta do 20 tys. mieszk.	miasta od 20 do 100 tys. mieszk.	miasta pow. 100 tys. mieszk.	do 20 tys. mieszk.	od 20 do 100 tys. mieszk.	pow. 100 tys. mieszk.
2005/2006	30,27	30,24	31,08	32,61	-0,03	0,81	2,34
2006/2007	30,25	29,97	31,11	32,71	-0,28	0,86	2,46
2007/2008	29,69	29,32	30,19	31,87	-0,37	0,5	2,18
2008/2009	30,88	30,89	31,85	33,32	0,01	0,97	2,44
2009/2010	29,51	29,51	30,68	31,95	0	1,17	2,44
2010/2011	24,65	24,33	25,44	26,98	-0,32	0,79	2,33

Źródło: Dane CKE

Tabela nr 5. Wyniki części matematyczno – przyrodniczej egzaminu gimnazjalnego w latach 2006-2011.

Rok szkolny	Średnie wyniki uzyskane w szkołach				różnica pomiędzy szkołami wiejskimi i miejskimi:		
	wiejskie	miasta do 20 tys. mieszk.	miasta od 20 do 100 tys. mieszk.	miasta pow. 100 tys. mieszk.	do 20 tys. mieszk.	od 20 do 100 tys. mieszk.	pow. 100 tys. mieszk.
2005/2006	22,58	22,74	23,84	25,66	0,16	1,26	3,08
2006/2007	24,3	24,1	25,2	27	-0,2	0,9	2,7
2007/2008	25,93	25,61	26,84	28,65	-0,32	0,91	2,72
2008/2009	24,96	25,02	26,38	28,13	0,06	1,42	3,17
2009/2010	22,93	23,03	24,18	25,77	0,1	1,25	2,84
2010/2011	22,92	22,76	23,76	25,28	-0,16	0,84	2,36

Źródło: Dane CKE

Język angielski barierą dla uczniów z terenów wiejskich w dostępie do szkół ponadgimnazjalnych.

Brak wyraźnych i znaczących różnic pomiędzy wynikami uczniów z terenów wiejskich i miejskich w części humanistycznej i matematyczno – przyrodniczej egzaminu gimnazjalnego dowodzi, że jak najbardziej aktualny pozostaje jeden z kluczowych wniosków Raportu, że to **język angielski będzie stanowił główną przeszkodę dla młodzieży z terenów wiejskich w dostępie do szkół ponadgimnazjalnych, tj. do kolejnego etapu edukacji. Tym samym szanse edukacyjne młodzieży z terenów wiejskich zostaną znacząco ograniczone.**

Należy podkreślić, że powyższy wniosek dotyczy wyłącznie języka angielskiego. W przypadku języka niemieckiego (ok. 18% zdających gimnazjalistów) różnica między średnimi wynikami uczniów z terenów wiejskich i miejskich jest bardzo zbliżona do różnic zaobserwowanych w przypadku części humanistycznej i matematyczno – przyrodniczej (Tabela nr 6) egzaminu. Natomiast język rosyjski uczniowie z terenów wiejskich (średnio 1,5% zdających) zdają znacząco lepiej, niż ich rówieśnicy w miastach (Tabela nr 7).

Brak barier w przypadku języka niemieckiego i rosyjskiego.

Tabela nr 6. Wyniki egzaminu gimnazjalnego z języka niemieckiego w latach 2009-2011.

Rok szkolny	Średnie wyniki uzyskane w szkołach				różnica pomiędzy szkołami wiejskimi i miejskimi:		
	wiejskie	miasta do 20 tys. mieszk.	miasta od 20 do 100 tys. mieszk.	miasta pow. 100 tys. mieszk.	do 20 tys. mieszk.	od 20 do 100 tys. mieszk.	pow. 100 tys. mieszk.
2008/2009	32,38	32,68	33,37	34,68	0,3	0,99	2,3
2009/2010	28,65	28,83	29,94	31,16	0,18	1,29	2,51
2010/2011	27,07	27,16	27,98	29,61	0,09	0,91	2,54

Źródło: Dane CKE

Tabela nr 7. Wyniki egzaminu gimnazjalnego z języka rosyjskiego w latach 2009-2011.

Rok szkolny	Średnie wyniki uzyskane w szkołach				różnica pomiędzy szkołami wiejskimi i miejskimi:		
	wiejskie	miasta do 20 tys. mieszk.	miasta od 20 do 100 tys. mieszk.	miasta pow. 100 tys. mieszk.	do 20 tys. mieszk.	od 20 do 100 tys. mieszk.	pow. 100 tys. mieszk.
2008/2009	37,00	30,64	29,94	25,45	-6,36	-7,06	-11,55
2009/2010	30,75	26,09	22,04	19,12	-4,66	-8,71	-11,63
2010/2011	29,97	25,30	21,99	19,00	-4,67	-7,98	-10,97

Źródło: Dane CKE

Egzamin gimnazjalny z języka obcego – co dalej?

Nowa formuła egzaminu gimnazjalnego z języka obcego od 2012 roku.

Cześć podstawowa egzaminu gimnazjalnego z języka obcego od 2012 roku brana pod uwagę przy rekrutacji do szkół ponadgimnazjalnych.

Trzyletni okres próbny wbrew założeniom MEN nie przyniósł zmniejszenia dysproporcji.

W roku szkolnym 2011/2012, obowiązywać będą nowe zasady przystępowania do egzaminu gimnazjalnego. Zgodnie z nimi egzamin z języka obcego został podzielony na część podstawową i część rozszerzoną.

Tytułem przypomnienia: egzamin z języka obcego został wprowadzony 2009 roku, jako trzecia, obok humanistycznej oraz matematyczno – przyrodniczej część egzaminu gimnazjalnego. Co istotne, wynik egzaminu w części językowej w roku szkolnym 2008/2009, 2009/2010 i 2010/2011 nie był odnotowywany na otrzymywanym przez ucznia zaświadczeniu o szczegółowych wynikach egzaminu gimnazjalnego (świadectwie), a tym samym nie był brany pod uwagę przy rekrutacji do szkół ponadgimnazjalnych. Trzyletnia karencja na uwzględnianie wyników egzaminu z języka obcego w procesie rekrutacji w założeniu MEN miała pozwolić szkołom na dostosowanie nauczania języków obcych do wymagań egzaminacyjnych i zrównać szanse uczniów z różnych typów szkół. Jednak już w 2010 roku zmieniono zasady przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego¹ z języka obcego, dokonując podziału na część podstawową i część rozszerzoną. Tym samym w 2012 roku, wbrew założeniom, wynikającym z w/w trzyletniej karencji, uczniowie przystąpią do nieznanego im wcześniej egzaminu, a dodatkowo jego wynik będzie odnotowany na świadectwie gimnazjalnym oraz brany pod uwagę (część podstawowa egzaminu) w procesie rekrutacji do szkół ponadgimnazjalnych. Ma to szczególne znaczenie w przypadku egzaminu z języka angielskiego, który, jak pokazują powyższe dane, jest najpowszechniej zdawany przez uczniów z terenów wiejskich, a jednocześnie osiąganę przez nich wyniki są znacząco niższe od tych, osiąganých przez rówieśników w miastach.

Można w związku z tym z całą odpowiedzialnością stwierdzić, że **trzyletni okres karencji w pomijaniu wyników części językowej egzaminu gimnazjalnego nie doprowadził w przypadku języka angielskiego do oczekiwanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej zrównania szans uczniów z różnych typów szkół, a wręcz przeciwnie – nastąpiło pogłębienie dysproporcji.**

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 sierpnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. 2010 nr 156 poz. 1046).

Autorzy niniejszego opracowania nie podzielają także wyrażanych publicznie opinii przedstawicieli Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, że w przypadku części podstawowej egzaminu gimnazjalnego z języka angielskiego dysproporcje pomiędzy wsią i miastem będą znacznie niższe w stosunku do egzaminu ubiegłorocznego. Powodem tego ma być niewielki stopień trudności części podstawowej. Dane, którymi dysponuje Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej w związku z realizacją Programu Youngster (m. in. badanie poziomu językowego uczniów z wykorzystaniem platformy e – learningowej w trakcie trwania roku szkolnego) pozwalają wysnuć krańcowo odmienne wnioski.

W gimnazjum, zgodnie z nową podstawą programową, zajęcia z języków obcych nożytnych są prowadzone na następujących poziomach:

- na poziomie III. 0 – dla początkujących,
- na poziomie III. 1 – dla uczniów kontynuujących naukę języka obcego ze szkoły podstawowej.

W 2012 roku egzamin na poziomie podstawowym będzie obowiązkowy dla wszystkich uczniów, a zadania egzaminacyjne obejmą zakres wymagań dla poziomu III. 0. Uczniowie, którzy w gimnazjum kontynuowali naukę języka obcego ze szkoły podstawowej będą musieli przystąpić dodatkowo do egzaminu gimnazjalnego na poziomie rozszerzonym, w ramach którego będą sprawdzane wymagania dla poziomu III. 1 podstawy programowej.

Większość dostępnych źródeł przypisuje poziom III. 0 podstawy programowej języka angielskiego poziomowi A1+/A2 wg. Europejskiej Skali Kształcenia Językowego (ang. CERF – 'Common European Framework of Reference), natomiast poziom III. 1 to A2/A2+ wg skali CEFR.

Program Youngster jest adresowany do uczniów klas trzecich, a więc uczniów, którzy już co najmniej dwa lata uczą się języka angielskiego w gimnazjum. Przed rozpoczęciem zajęć uczniowie są dzieleni na małe (do 15 osób) grupy, odpowiadające poziomowi językowemu uczniów, a podstawą podziału są wyniki testu poziomującego (tzw. Placement). Test obejmuje 80 pytań z gramatyki i słownictwa, po 20 na każdym z czterech poziomów określonych wg. CERF, tj. A0/A1, A2, B1, B2. Test jest przeprowadzany drogą elektroniczną, z wykorzystaniem platformy e- learningowej.

W przekonaniu MEN część podstawowa egzaminu gimnazjalnego z języka angielskiego nie będzie powodować znacząco dużych dysproporcji pomiędzy szkołami wiejskimi i miejskimi.

Egzamin z języka obcego w części podstawowej obowiązkowy dla wszystkich uczniów.

Podstawa programowa obowiązkowego egzaminu gimnazjalnego na poziomie A1+/A2 wg. skali CEFR.

Test Placement w Programie Youngster miernikiem oceny poziomu językowego uczniów w III klasie gimnazjum.

W czerwcu i wrześniu 2011 roku do testu Placement przystąpiło łącznie 3.738 uczniów ze 149 gimnazjów z terenów wiejskich. Dla celów niniejszego opracowania uwzględniono wyłącznie wyniki z dwóch poziomów, tj. A0/A1 i A2, czyli tych, które stopniem trudności odpowiadają zakładanemu poziomowi egzaminu gimnazjalnego. Wyniki testu Placement uczniów przystępujących do Programu Youngster przedstawia tabela nr 8. Analizując te dane należy stwierdzić, że tylko niespełna 10,5% uczniów udzieliło więcej niż 70% poprawnych odpowiedzi na poziomie A0/A1, czyli na poziomie zupełnie podstawowym, a aż 53,8% uczniów nie było w stanie udzielić poprawnej odpowiedzi na więcej niż 35% pytań z tego poziomu. W przypadku pytań na poziomie A2 wyniki są znacząco gorsze. Wystarczy wspomnieć, że tylko 2,7% uczniów odpowiedziało poprawnie na więcej niż 70% pytań, a ponad 76% uczniów nie przekroczyło bariery 35% poprawnych odpowiedzi (maksymalnie 7 z 20). Żaden z uczniów nie osiągnął maksymalnej liczby punktów z obydwu poziomów. Czterech uczniów osiągnęło maksymalną liczbę punktów z poziomu A0/A1 i tylko jeden z poziomu A2. W przypadku zsumowania wyników uczniów z obu poziomów (A0/A1 + A2) okazuje się, że tylko 10% uczniów było w stanie udzielić poprawnej odpowiedzi na więcej niż 50% pytań w ramach obu tych poziomów.

Tabela nr 8. Wyniki testu Placement uczniów przystępujących do Programu Youngster w roku szkolnym 2011/12.

Poziom Poprawne odpowiedzi	A0/A1 (maks. 20 pkt)		A2 (maks. 20 pkt)		A1 + A2 (maks. 40 pkt)	
	liczba uczniów	% piszących	liczba uczniów	% piszących	liczba uczniów	liczba uczniów
1 - 3	352	9,42 %	764	20,44 %	49	1,31 %
4 - 7	1658	44,36 %	2092	55,97 %	334	8,94 %
8 - 12	1339	35,82 %	781	20,89 %	1433	38,34 %
13 - 16	326	8,72 %	92	2,46 %	1021	27,31 %
17 - 20	63	1,69 %	9	0,24 %	494	13,22 %
21 - 25					260	6,96 %
26 - 30					109	2,92 %
31 - 35					32	0,86 %
36 - 40					6	0,16 %

Źródło: Dane EFRWP

Próba 3.738 uczniów klas trzecich szkół gimnazjalnych daje już podstawy do pewnych uogólnień statystycznych do całej populacji uczniów z terenów wiejskich, którzy w kwietniu 2012 roku przystąpią do egzaminu gimnazjalnego.

Jak wynika z danych zamieszczonych w Tabeli nr 8 poziom umiejętności językowych uczniów rozpoczynających naukę w trzeciej klasie gimnazjum jest rażąco niski, pomimo, że blisko 80% z nich (dane Wydawnictwa Macmillan – partnera EFRWP przy realizacji Programu Youngster) kontynuuje naukę języka angielskiego ze szkoły podstawowej. Blisko 49% z nich zna zakres materiału na poziomie wynoszącym co najwyżej 30% poziomu, który będzie wymagany na zakończenie nauki w gimnazjum (A2 wg. CEFR). Trudno oczekiwać, że przez 6 miesięcy efektywnej nauki, jaki upłyną od początku roku szkolnego do dnia egzaminu gimnazjalnego z języka angielskiego poziom wiedzy uczniów znacząco wzrośnie.

Oczywiście wyników testu Placement nie należy i nie można odnosić bezpośrednio do zakładanych treści egzaminu gimnazjalnego, gdyż każdy z nich bada odrębne obszary umiejętności językowych. Test Placement to sprawdzenie przede wszystkim treści leksykalno – gramatycznych. Egzamin gimnazjalny w części podstawowej będzie sprawdzał dodatkowo rozumienie ze słuchu, znajomość funkcji językowych i znajomość środków językowych. Dlatego ostateczny wynik ucznia, po uwzględnieniu wszystkich elementów egzaminu gimnazjalnego, może być wyższy (ale także niższy) niż wynikałoby to z wyżej przytoczonych analiz wyników testu Placement.

Na egzaminie gimnazjalnym, w przeciwieństwie do matury, nie ma wymogu minimalnej liczby punktów, które uczeń musi uzyskać, aby zaliczyć egzamin, niemniej jednak przy rekrutacji do szkół ponadgimnazjalnych w 50% uwzględnia się oceny na świadectwie, a w pozostałych 50% wynik egzaminu gimnazjalnego. A jak już wspomniano, od 2012 roku wynik egzaminu z języka obcego w części podstawowej i rozszerzonej będzie odnotowany na świadectwie gimnazjalnym². Ponadto wynik części podstawowej egzaminu z języka obcego będzie brany pod uwagę przy rekrutacji do szkół ponadgimnazjalnych.

Wyniki próby 3748 gimnazjalistów na teście Placement rażąco niskie – znacznie poniżej wymogów dla części podstawowej egzaminu gimnazjalnego.

² Rozporządzenie MEN z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 97 poz. 624)

Od 2012 roku wynik egzaminu z języka angielskiego istotną barierą dla absolwentów gimnazjów wiejskich przy rekrutacji do lepszych szkół ponadgimnazjalnych w miastach.

Konieczna diagnoza gorszych wyników uczniów z terenów wiejskich oraz uwzględnianie wyników egzaminu z języka obcego w części podstawowej przy rekrutacji do szkół ponadgimnazjalnych dopiero po znaczącym zmniejszeniu dysproporcji.

Odrębnej analizy wymagają pogarszające się z roku na rok wyniki wszystkich części egzaminu gimnazjalnego oraz zdiagnozowanie przyczyn tego zjawiska.

Uwzględnianie od 2012 roku wyników egzaminu języka obcego przy rekrutacji do szkół ponadgimnazjalnych sprawia, że absolwenci gimnazjów wiejskich przy bardzo podobnych lub niewiele niższych wynikach testu humanistycznego i matematycznego – przyrodniczego w stosunku do ich rówieśników z miast będą mieli znacznie ograniczone szanse w dostępie do lepszych szkół ponadgimnazjalnych w miastach lub nie będą mieli tych szans wcale na skutek dużo gorszych wyników z egzaminu języka angielskiego.

W związku z tym ciągle aktualne pozostają wnioski z Raportu „Angielski – czyja szansa”:

- konieczne są kompleksowe badania porównawcze służące pełnemu zdiagnozowaniu możliwych przyczyn istnienia dysproporcji w wynikach nauczania języka angielskiego pomiędzy terenami wiejskimi i miejskimi oraz przygotowanie na szczeblu centralnym, stosownie do wyników tych badań, programów wsparcia nauczania języka angielskiego na terenach wiejskich oraz ich szybkiego wdrożenia wraz z zapewnieniem niezbędnych środków finansowych na realizację.
- konieczna jest także zmiana (nowelizacja) rozporządzenia MEN w takim kierunku, aby wynik egzaminu gimnazjalnego w części językowej był brany pod uwagę przy rekrutacji do szkół ponadgimnazjalnych dopiero po usunięciu dysproporcji w efektach nauczania języków obcych, w tym zwłaszcza języka angielskiego, pomiędzy terenami wiejskimi i miejskimi.

UWAGA:

Raport „Angielski – czyja szansa” jak również niniejsze opracowanie główny nacisk kładzie na zasygnalizowanie dysproporcji w wynikach egzaminu gimnazjalnego pomiędzy uczniami z terenów wiejskich i miejskich oraz ich skutków dla młodzieży z terenów wiejskich.

Natomiast z danych, zamieszczonych w niniejszym opracowaniu również wyraźnie wynika, że w ciągu ostatnich trzech lat obserwujemy pogarszające się z roku na rok wyniki egzaminu gimnazjalnego ze wszystkich przedmiotów egzaminacyjnych. Dlatego oprócz różnic między wynikami uczniów z terenów wiejskich i miast nie mniej istotne jest zdiagnozowanie przyczyn pogarszających się wyników egzaminu gimnazjalnego.